

AXBOROT XATI

“Inson farovonligini o'rganishda fanlararo yondashuv” mavzusidagi

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya

2023-yil 9-11-oktabr

Rossiyaning birinchi Prezidenti
B.N.Yeltsin nomidagi
Ural federal universiteti

Chirchiq Davlat
pedagogika universiteti

Toshkent iqtisodiyot va
pedagogika instituti

Konferentsiyaning maqsadi: inson farovonligini ta'minlash muammolarini o'rganayotgan tadqiqotchilarni birlashtirish, hayot faoliyati sifati va raqamlashtirish jarayonlarining jamiyat, ijtimoiy guruhlar va shaxslarga ta'sirini o'rganishdagi fanlararo yondashuvni ta'minlash.

Konferensiya yo'nalishlari:

1. Shaxs farovonligining psixologik jihatlari.
2. Inson farovonligining demografik omillari.
3. Inson farovonligi- ijtimoiy-madaniy omil sifatida.
4. Ta'lim - inson farovonligining omili sifatida.
5. Mustaqil ta'lim klasteri - inson farovonligining asosiy omili sifatida
6. Raqamlashtirish inson farovonligini ta'minlashning zamonaviy yondashuvi sifatida.

Konferensiyada ishtirok etish uchun psixologiya, sotsiologiya, pedagogika, tibbiyot, iqtisodiyot, ijtimoiy ish, siyosatshunoslik, filologiya, tarix, xalqaro munosabatlar va yurisprudensiya sohasidagi mutaxassislar taklif etiladi.

O'tkazish shakli: aralash (online+offline)

Asosiy ishchi tillari: rus, o'zbek, ingliz

Konferensiya boshlanishidan oldin konferensiya materiallarining elektron to'plamini nashr etish rejalashtirilgan. (Dizayn talablari uchun 1-ilovaga qarang).

Konferensiya materiallarini to'plamda nashr etish uchun **2023-yil 10-sentabrgacha** ko'rsatilgan manzilga taqdim etilishi lozim.

Ro'yxatdan o'tish quyidagi ssilka (link) boyicha amalga oshiriladi:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSefDAZR7U2koepaBpdka_mX12Hg7pXxavZzgRRfchY8gjtNBQ/viewform?usp=sharing

Mas'ul shaxslar: Bepalova Kseniya Andreyevna, Elmurzayeva Nasiba Xolboyevna
blagopoluchieloveka@gmail.com, ms.elmurzaeva73@mail.ru

O'tkaziladigan joy: O'zbekiston Respublikasi, Toshkent viloyati, Chirchiq shahri, Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Matnni formatlash talablari:

Matnlarni tayyorlash, boblarni loyihalashga qo'yiladigan talablar^

Microsoft formatidagi fayl Word (.doc , .docx , .rtf). Shakl bo'yicha fayl nomi: *Muallifning familiyasi_Mavzuiy bo'lim raqami*. Masalan: *Ivanov_1 -bo'lim.doc*

Shrift Times New Roman, 12 o'lcham. Interval 1,5. Kenglikni tekislash. Izoh 1 oraliq bilan 12 shrift. Paragraf uchun chekinish 1 cm, avtomatik ravishda o'rnatiladi; barcha maydonlar 2 cm. Matnda paragraflar orasidagi intervalga yo'l qo'yilmaydi. Matnda ikki marta bo'sh joy qo'yish mumkin emas. O'ng burchakda muallifning bosh harflari va familiyasi **qalin kursiv bilan ko'rsatilsin**; qavs ichida shahar, mamlakat *oddiy kursiv* bilan yoziladi; maqola nomini **katta harflar** bilan markazga qo'ying .

Maqolaning asosiy matni 3 betgacha.

Tashkiliy badal: Ishtirokchilar maqolani chop etish va boshqa tshkiliy ishlar uchun 150 000 so'm to'lovni amalga oshiradi. To'lovni amalga oshirish maqola qabul qilingandan so'ng amalga oshiriladi. Bu haqda muallifga ma'lum qilinadi. Maqola (+99833) 806-96-96 raqamga telegram orqali (karta raqami: 9860190101588779, Nurmatov Sheroz Erallyevich) yoki sh.nurmatov@cspi.uz elektron manzilga yuboriladi.

Muallif nomiga kvadrat qavs ichida matn ichidagi izohlar [Baxtin, 177-bet].

- bitta ma'lumotnomada bir muallifning bir nechta nashrlari tilga olinsa, ular ketma-ket beriladi;

– xuddi shu nashrga takroran murojaat qilingan taqdirda nashrning qisqartirilgan nomi: muallif, sarlavhadan bir necha so'z, Ellips, jild raqami (agar nashr ko'p jildli bo'lsa) va sahifa raqami ko'rsatiladi;

- agar bir muallifga, lekin boshqa asarga qayta-qayta murojaat qilingan taqdirda, uning familiyasi, nashr etilgan yili va sahifa raqami ko'rsatilishi kerak [Ivanov, 2017, p. 152].

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatida faqat tadqiqot adabiyotlarini (maqolalar, monografiyalar, hujjatlar to'plamlari, dissertatsiyalar tezislari) kiritish kerak, ularga maqola matniga izohlar beriladi. Adabiyotlar ro'yxatini tuzish uchun **2008 yilgi GOSTga** amal qilish so'raladi.

Diqqat! Sahifa izohlariga ruxsat berilmaydi. Adabiyotga havolalar kvadrat qavs ichida yozilishi kerak [Ashurov 1976: 15].

Manbalarning bibliografik tavsifi maqola matnidan keyin **Adabiyot so'zi ostida** (o'rtada qalin shrift) namunalarga muvofiq keltiriladi.

Tashkiliy qo'mita taqdim etilgan maqola (monografiya) mavzulariga va matnlarni formatlashning belgilangan qoidalariga mos kelmaydigan matnlarni rad etish huquqini o'zida saqlab qoladi.

Materiallarni qabul qilish muddati - **2023 yil 10 sentabr**

Materiallar quyidagi manzilga yuboriladi: Nurmatov Sheroz Erallyevich, sh.nurmatov@cspi.uz; blagopoluchiecheloveka@gmail.com

MATINNI RASMIYLASHTIRISH NAMUNASI

N.I. Petrova (Moskva, Rossiya)
Moskva davlat universiteti M.V. Lomonosov
petrov@pochta.uz

AQLIY BO'SHLIQLARNI INTEGRATSIYASI

[Izoh matni]: 4-5 qator
Kalit so'zlar : 5-7 so'z

N.I. Petrova (Moscow, Russia)
Lomonosov Moscow State University

MENTAL SPACE INTEGRATION

[Abstract]

Key words: concept...

Hisobot materiallari matni. Hisobot materiallari matni. Hisobot materiallari matni
Hisobot materiallari matni. Hisobot materiallari matni.

Adabiyot

Belyaevskaya E.G. Dunyo haqidagi bilimlarni tilda talqin qilish: o'rganish usullari // Dunyoni tilda talqin qilish: jamoaviy monografiya. Tambov: TGU nashriyoti. GR. Derzhavina, 2017. S. 82-157.

Belous N.A. Konfliktli nutqda kommunikativ strategiyalarni pragmatik tarzda amalga oshirish [Elektron resurs] // Tilshunoslik va aloqa olami: elektron. ilmiy _ jurnal 2006. No 4. URL: http://www.tverlingua.by.ru/archive/005/5_3_1.htm (kirish sanasi: 15.12.2007).

Boldirev N.N. Til kategoriyalari bilim formati sifatida // Kognitiv tilshunoslik masalalari. 2006. No 2. S. 5-22.

Boldirev N.N. Kognitiv til tadqiqotining tamoyillari va usullari // Kognitiv tilni o'rganish tamoyillari va usullari: Sat. ilmiy tr. / javob. ed. N.N. Boldirev. Tambov: TDU nashriyoti im. GR. Derzhavina, 2008. S. 11-29.

Boldirev N.N. Kognitiv tilshunoslikning metall tili bo'yicha: bilim birligi sifatida kontseptsiya // Tilning kognitiv tadqiqotlari. 2011 yil. soni . IX . 23-32-betlar.

Vinogradova S.G. She'riy matndagi ingliz ekzistensial fe'llarining kategorik va subkategorik ma'nolari: autoref . diss . ...sharh. filol . Fanlar. Tambov , 2002 yil.

FS - Falsafiy lug'at . M .: nashriyot uyi siyosiy Adabiyot , 1981 yil.

Fauconnier G. Mental bo'shliqlar: tabiiy tilda ma'no konstruksiyasining jihatlari. Kembrij: Kembrij universiteti nashriyoti, 1994 yil.

Kognitiv fanda toifalarga ajratish bo'yicha qo'llanma / Ed. H. Koen, C. Lefevre tomonidan . - Amsterdam va boshqalar: Elsevier, 2005.

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

**ROSSIYANING BIRINCHI PREZIDENTI B. N. YELVIN
NOMIDAGI URAL FEDERAL UNIVERSITETI**

TOSHKENT IQTISODIYOT VA PEDAGOGIKA INSTITUTI

**INSON FAROVONLIGINI
O‘RGANISHDA FANLARARO
YONDASHUV**

xalqaro ilmiy konferensiya materiallari

III QISM

Toshkent - 2023

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Kobilova, Sh. X., Safarova, F. A., & Axrorova, G. U. (2022). Perspektivnye vozmozhnosti vnedreniya inklyuzivnogo obrazovaniya v jizn soobshchestva. Ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali, 2(10), 441-443.
2. Kobilova, Sh. X., Ikromova, N. F., & Boliyeva, N. T. (2022). Inklyuzivnoye obrazovaniye i yego effektivnost v sosialno-pedagogicheskoy. Ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali, 2(10), 438-440.
3. Usarov, J. E., Kobilova, Sh. X. (2022). Inklyuziv ta'lim va uning ijtimoiy-pedagogik omillari. Xalqaro tajribalar va rivojlanish istiqbollari, 1(3), 275-277.
4. Kobilova, Sh. X., Abduraximova, D. (2022). Inklyuziv ta'limni tashkil etishdagi imkoniyatlar va mavjud muammolar. Xalqaro tajribalar va rivojlanish istiqbollari, 1(3), 267-268.
5. Kobilova, Sh. X., Boboxonova, M. (2022). Ko'rish nuqsoniga ega shaxslar nutqi va muloqotining nutqiy bo'lmagan vositalarini rivojlantirish usullari. Obrazovaniye i nauka v XXI veke, 5(24), 579-581.
6. Sh.X.Kobilova Inklyuziv ta'lim jarayoniga ilmiy pedagogik yondashuv. Pedagogik ta'lim, innovatsion g'oyalar va texnologiyalarning ilmiy-nazariy asoslarini yaratish va uni amaliyotga joriy etish. Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiyasi 2023-yil, 15-iyun. - B.566-568.
7. Sh.X.Kobilova. Introducing the theory of the "Inclusive Diffusion" approach to inclusive education and its prospects. Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities Volume 20, July, 2023 –B. 24-27.
8. Sh.X.Kobilova. Inklyuziv ta'limda "To'siqsiz muhit" va uni shakllantirish imkoniyatlari. Diversity Research: Journal of analysis and trends Volume 1, ISSN (E): 2810-6393. Issue 4, July 2023. –B. 1-5
9. Sh.X.Kobilova. Imkoniyati cheklangan o'quvchilarda xavfsiz hayot ko'nikmasini shakllantirish. «Maxsus pedagogika: muaommo va yechimlar» mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari 21-aprel 2023-yil.- B. 141-143

AUTIZM SPEKTRIDAGI KAMCHILIK ETIOLOGIYASI VA KORREKSION-RIVOJLANTIRUVCHI ISHDA BOLA EHTIYOJLARINI INOBATGA OLISH

Egamberdiyeva Nigora Azizovna
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Pedagogika fakulteti "Maxsus pedagogika"
kafedrası o'qituvchisi
nigoraazizovna1991@gmail.com
Norova Durdona Lufullo qizi,

Sharipov Mirjalol Jamoliddin o'g'li,
To'xtamurodov Abdulloh Avazbek o'g'li
ChDPU Maxsus pedagogika/logopediya
I bosqich talabalari

Annotatsiya. *Maqolada autizm spektridagi kamchiliklar bor bolalarning nutq va muloqot ko'nikmalarining o'ziga xos tomonlari va korreksion-tuzatish metodlari haqida ma'lumotlar keltirilgan.*

Аннотация. *В статье представлена информация об особенностях речевых и коммуникативных навыков детей с дефектами аутистического спектра и коррекционно-развивающих методах.*

Annotation. *The article presents information about the features of speech and communication skills of children with autism spectrum defects and correctional and developmental methods.*

Kalit so'zlar: *autizm sindromi, nutq, muloqot, korreksion-tuzatish ish turlari, PECS kartochkalari, ABA terapiya.*

Ключевые слова: *синдром аутизма, речь, общение, виды коррекционно-развивающей работы, карточки PECS, ABA терапия.*

Keywords: *autism syndrome, speech, communication, types of correctional and developmental work, PECS cards, ABA therapy.*

“Har qanday ruhiy yoki jismoniy nuqsonda ham taraqqiyot davom etadi”

L.S.Vigotskiy

Autizm spektridagi kamchiliklarga ega bola tashxisi bu XXI asr vabosi sifatida qaralib, oxirgi yillarda ko'pgina mutaxassislarning diqqat e'tibor markazidadir. Bizning mamlakatimizda ham ilk bor 2010-yilda klinik tashxis sifatida qo'yildi. Bu davrgacha bo'lgan vaqtda autizm sindromli bolalarga “bolalar shizofreniyasi” deb tashxis qo'yilib kelingan.

“Autizm” atamasini fanga psixiatr shifokor E.Bleyler tomonidan 1912-yilda tadbiiq etilib, dastlab E.Bleyler autizm deb asosiy xususiyati real olamdan uzoqlashib, o'z qobig'iga o'ralgan shizofreniya bilan og'riqan bemorlarning o'ziga xos fikrlash xususiyatlarini tushungan.

Xalqaro Kasalliklar Tasnifi 10-qayta tahririga ko'ra autizm spektri “ruhiy kasalliklar” sinfining “psixik rivojlanishning buzilishi” blokiga joylashtirilgan bo'lib, uning bir qancha turlari ajratib ko'rsatiladi.

Autizm haqiqiy hayotdan ajralish, o'z qobig'iga o'ralish, tashqi stimullarga (ta'sirlovchilarga) javob reaksiyalarning yo'qligi, passivlik va atrof-muhit bilan munosabatlarda o'ta shikastlanishga moyillik sifatida qaraladi. Milliy korreksion pedagogikada L.R.Mo'minova, Sh.M.Amirsaidova, F.U.Qodirova, D.G.Nurmatova,

N.M.Nizamovalar autizm spektri buzilishi, uning sabablari, turlari borasida ilmiy izlanishlar olib borganlar.

Chet el mamlakatlarida autizm spektri buzilishlarini o'rganish, tahlil qilish va tasniflash XIX asr oxiri XX asr boshlarida boshlanib, 1828-yilda fransuz tadqiqotchisi J.M.Itar autizmni "Intellektual mutizm" deb ta'riflab, buzilgan intellektda nutqning rivojlanmaganligi yoki orqada qolishini ko'rsatib o'tadi.

Shvetsariya psixiatri E.Bleyler avvalroq fanga "shizofreniya" so'ng 1912-yilda "autizm" terminini kiritdi hamda ushbu ikki tashxisning differensial diagnostikasini amalga oshirishga harakat qildi.

1943-yilda Leo Kanner erta bolalik autizmini muloqot (nutq, motorika)ning buzilishi bilan kechadigan alohida holat bo'lib, u "shizofrenik spektr" deb atalmish holatlar qatoriga kiritadi. 50-yillarning boshlarida buzilishning psixogen kelib chiqishi haqida taxmin paydo bo'ldi, ammo bu tasdiqlanmadi. Hozirgi kunda ko'pchilik tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, EBA (erta bolalik autizmi) o'ziga xos patologiyaning natijasidir. U markaziy asab tizimining yetishmovchiligiga asoslangan turli kasalliklar (tug'ma qizilcha, tuberoz skleroz) jarayonida namoyon bo'ladi degan farazlar ham fanda mavjud.

Ko'pgina olimlar (S.S.Mnuxin 1949, D.N.Isaev, V.E.Kagan, K.S.Lebedinskiy 1990) EBA sindromi bolalarda asab tizimining miya yarim sharlari qobig'idagi lokalizatsiya bilan o'zaro bog'liq perenatal davrida shikastlanishi deb hisoblashadi.

Psixoanalitik yondashuv doirasida chet el tadqiqotlari erta bolalik autizmining shakllanishiga alohida e'tiborni bolaning onasi bilan hissiy aloqaning buzilishi, sovuqqonlik, onaning haddan ziyod bolaga talabchanligi, bosim o'tkazishi tufayli kelib chiqadigan, bolaning hissiy sohasi va faoliyatiga ta'sir qiladigan surunkali psixotravmatik vaziyatga (B.Bettelxaym) qaratiladi.

Autizm rivojlanishining asosiy sabablari fenilketonuriya, homiladorlik paytida zararli kimyoviy ta'sir, qizilcha, ichak kasalliklari bilan kasallanishini ko'rsatish mumkin. Zaif X-xromosomasi va autizm sindromi o'rtasida o'zaro bog'liqlik to'g'risida ham bir qator manbaalar mavjud. Erta tug'ruqdan keyingi davrda og'ir infeksiyalar bilan og'rish autizmning sababi bo'lishi mumkin ekanligini ham bir qator olimlar e'tirof etishgan.

Hozirgi vaqtda chet elda L.Ving, K.Lord, M.Rutter, D.L.Robbinslar autizmning paydo bo'lishi va uning namoyon bo'lishining o'ziga xos xususiyatlarini o'rganmoqdalar. Bundan tashqari, o'qitish va diagnostika usullari takomillashtirilmoqda. Autizm muammosi xorijiy va milliy tadqiqotchilari tomonidan faol o'rganilmoqda.

E.R.Baenskoy, M.M.Libling, O.S.Nikolskaya, V.V.Lebedinskiy tadqiqotlarida, autizmni maktabgacha yoshdagi bolalarning hissiy sohasidagi muhim kasalliklar deb biladi. Olimlar V.M.Bashina va E.Courchesne autizmning kelib chiqishi sababi miya

yarim korteksining buzilgan funktsiyalari bilan o'zaro bog'liq ravishda genetika va nevrologiyasini tahlil qildi.

Rus ilmiy adabiyotlar, autistik bolaning rivojlanishiga ta'sir qiluvchi omillarning eng muhimlarini ajratib, autistik bola rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar, bolaning o'z ichki dunyosiga sho'ng'ib ketishi kabi autizmning yaqqol ko'rinishlarini tahlil qiladi. Shu bilan birga stereotipik xatti-harakatlar, nutqning kechikishi va buzilishidagi o'ziga xos xususiyatlar kuzatiladi.

Autizmdagi asosiy nuqson sifatida bolaning atrof olam bilan aloqa qilish jarayoni buzilishi kuzatiladi (Lebedinskaya, Nikolskaya, Baenskaya, 1989). Shuning uchun kommunikativ ko'nikmalar guruhini shakllantirish autizm spektrining buzilishlarini psixologik va pedagogik tuzatish ishlarining yetakchi yo'nalishlaridan biridir.

Muloqot ko'nikmalarini shakllantirish muammosi bo'yicha adabiyotlarni tahlil qilish natijalari shuni ko'rsatadiki, autizm spektrining buzilishi bo'lgan bolalarda muloqotni rivojlantirish muammosiga turli xil yondashuvlar mavjud.

O.S.Nikolskaya, E.R.Baenskaya, M.M.Liebling (2007) ta'limotiga ko'ra, o'zaro muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirish bolaning atrof olamga hissiy munosabatini rivojlantirish va og'zaki muloqotga bo'lgan ehtiyojni yaratish orqali amalga oshirilishi mumkin. Mualliflar bolaning affektiv rivojlanish darajasiga qarab muloqot ko'nikmasini rivojlantirish bo'yicha differensiallashgan ishlarni bajarishni tavsiya etadilar.

Psixolingvistik yondashuvda nutq, kognitiv va ijtimoiy rivojlanish o'rtasidagi munosabatlarni shakllantirishga, nutq bayonining tuzilishini, uning semantik ma'nosini shakllantirishga, shuningdek kommunikativ nutqni turli xil ijtimoiy vaziyatlarda uning ma'nosiga muvofiq ishlatish qobiliyatiga alohida e'tibor beriladi

Bundan tashqari, turli yo'nalishdagi mualliflar autizm spektrining buzilishi bo'lgan bolalar bilan ishlash bo'yicha amaliy, uslubiy ko'rsatmalarni taklif qilib, tegishli yondashuvlarning usullari va uslublarining tavsiflarini o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, ushbu nazariy yo'nalishga muvofiq ulardan foydalanish xususiyatlari ochib beriladi. Autizm spektrining buzilishi bo'lgan bolalarni muloqot ko'nikmalarini shakllantirishda turli usul va uslublardan foydalaniladi: o'yinlar, mashqlar, suhbat, matnlarni o'qish.

O'yin usullari va uslublaridan foydalanish bolada ijtimoiy va kommunikativ motivatsiyani kuchaytirishga imkon beradi, buning natijasida u rivojlanayotgan kommunikativ mahoratdan foydalanishga ehtiyoj sezadi. Korreksion ishlari davomida turli xil o'yinlardan foydalaniladi: taqlid, turli harakatlar bilan jamoaviy raqs, rolli o'yinlar, oyna oldida o'yinlar va boshqalar.

O'yin shaklida o'qitish autizm spektrida buzilishi bo'lgan bolalarda muloqot qobiliyatlarini psixologik va pedagogik tuzatish ishlarining barcha bosqichlari va sohalarida amalga oshiriladi.

Tuzatish ishlari jarayonida aloqa ko'nikmalarini shakllantirish uchun turli xil muloqot usullari qo'llaniladi: og'zaki, piktografiya, yozma, imo-ishora va boshqalar. Verbal va noverbal muloqot usullaridan birgalikda hamkorlikda foydalanish bolalarga qo'shimcha ko'rgazmali yordam beradi va verbal va noverbal aloqa vositalarini shakllantirishga yordam beradi.

Autizm spektrida buzilishi bor bolalarni muloqotga o'rgatishga qaratilgan psixologik va pedagogik korreksion ish jarayonida sezilarli ta'sir ko'rsatadigan bir qator shartlarga rioya qilish kerak. Eng muhim shartlardan biri bu bolaning shaxsiy manfaatlari va ehtiyojlarini hisobga olishdir. Bir qator tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, autizimli bolalarda muloqot qobiliyatining shakllanmaganligi ularning ichki kommunikativ motivatsiyasining yo'qligi yoki yetishmasligi bilan bog'liqdir. Shu munosabat bilan kommunikativ faoliyatni tashqi rag'batlantirish zarurati tug'iladi. Bunga turli xil obyektlarni, turli xil faoliyat turlarini, shuningdek, bola uchun qiziqarli bo'lgan suhbat mavzularini psixologik va pedagogik tuzatish jarayoniga kiritish orqali erishiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mo'minova L.R. "Autizm sindromi, uning sabablari, turlari va bartaraf etish metodikalari". Uslubiy qo'llanma. Toshkent "Spectrum Media Group" 2015-yil.
2. Подольская О.А., Яковлева И.В. "Ранний детский аутизм: особенности и коррекция". Учебное пособие. Елец – 2020
3. Лебединская К.С., Никольская О.С. "Диагностика раннего детского аутизма". М.: Просвещение, 1991.
4. Никольская О.С. "Дефектологические проблемы раннего детского аутизма". Дефектология. 1994. № 2. С.

INKLYUZIV TA'LIMDA ESHITISHIDA MUAMMOSI BO'LGAN BOLALARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Egamberdiyeva Nigora Azizovna
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Pedagogika fakulteti "Maxsus pedagogika"
kafedrasida o'qituvchisi
[***nigoraazizovna1991@gmail.com***](mailto:nigoraazizovna1991@gmail.com)
Abduraxmanova Hilola Anvarovna,
Orifjonova Elmira Erkin qizi,
Yusupova Zebo Ergash qizi
ChDPU Maxsus pedagogika/logopediya
I bosqich talabalari